

INDHOLD

Forord	7
1. Krop, sygdom og seksualitet <i>Christian Graugaard, Bo Møhl & Preben Hertoft</i>	9
2. Lægemedler og seksualitet <i>Per Olov Lundberg</i>	37
3. Etnicitet, kultur og seksualitet <i>Amneh Hawwa & Nadja Hawwa Vissing</i>	57
4. Sexologi i almen praksis <i>Hanne & Ole Risør</i>	73
5. Voldtægt, overgreb og seksualitet <i>Katrine Sidenius, Malene Hilden & Karin Helweg-Larsen</i>	89
6. Seksuelt overførbare sygdomme og seksualitet <i>Christian Graugaard & Anne-Marie Worm</i>	103
7. Penissygdom og seksualitet <i>Peter Lyngdorf</i>	129
8. Spiseforstyrrelser og seksualitet <i>Finn Skårderud</i>	147
9. Kromosomafvigelser, intersex og seksualitet <i>Karen Brøndum-Nielsen & Christian Graugaard</i>	167
10. Lungesygdom og seksualitet <i>Martin Døssing</i>	181
11. Hjertesygdom og seksualitet <i>Hans Mickley & Pia Winstrup</i>	193

12.	Tarmsygdom og seksualitet	215
	<i>Ina Berndtsson, Tom Öresland & Søren Laurberg</i>	
13.	Hudsygdom og seksualitet	227
	<i>Claus & Bobby Zachariae</i>	
14.	Gigtsygdom og seksualitet	245
	<i>Henning Bliddal & Lene Terslev</i>	
15.	Kræft og seksualitet	261
	<i>Niels Peter Agger</i>	
16.	Nyresygdom og seksualitet	283
	<i>Anette Lowert & Inge Eidemak</i>	
17.	Diabetes og seksualitet	299
	<i>Jette Vibe-Petersen & Louise Behrend Rasmussen</i>	
18.	Gynækologi, fødsel og seksualitet	313
	<i>Helene Iversen & Helga Gimbel</i>	
19.	Søvnforstyrrelser og seksualitet	341
	<i>Christian Graugaard</i>	
	Patientorganisationer og rådgivningstilbud	355
	Indeks	359

FORORD

Denne bog handler om, hvordan sygdom og behandling påvirker menneskers intime og seksuelle liv. Den er en opfølgning på bogen »Hjerne & seksualitet – aspekter af teori & klinik«, som vi udgav i anledning af det danske Hjerneår i 1997. Heri gav en række eksperter deres bud på seksualitets- og samlivsproblemer ved hyppige lidelser i psyke og nervesystem, og allerede dengang stod det os klart, at bogen kaldte på en opfølger. Med »Krop, sygdom & seksualitet« er vi omtrent kommet hele vejen rundt, og tilsammen dækker de to bøger de seksuelle aspekter af de hyppigste psykiske og somatiske sygdomme.

Forholdet mellem krop, sygdom og seksualitet er mangfoldigt, og emnet er på ingen måde udtømt med denne bog. Tværtimod. Der er fortsat tale om lidt af et sundhedsfagligt mørkeland, og man kan kun håbe, at området i de kommende år vil blive genstand for en klinisk, undervisningsmæssig og videnskabelig oprustning. Skønt denne bog dækker de hyppigste sygdomsgrupper, er der således relevante problemstillinger, som vi har måttet forbigå af mangel på kvalificeret viden.

»Krop, sygdom & seksualitet« henvender sig i første omgang til professionelle i sundhedssektoren, men skønt læger er overrepræsenterede på forfatterlisten, er bogen beregnet til tværfagligt brug. Hvert kapitel fungerer som en selvstændig enhed, og der vil af samme grund være talrige overlap kapitlerne imellem. I redaktørernes indledende tekst samles trådene, og problemfeltets mere principielle dimensioner trækkes op.

Bogens tilblivelse strækker sig over en årrække, og den langvarige proces har trukket veksler på de deltagende forfatterses tålmodighed. Vi skylder skribenter og forlagsredaktører tak for stor fleksibilitet. Adskillige fagfolk har undervejs stillet sig til rådighed med indsigt og kritisk manuskriptgennemlæsning. I særdeleshed ønsker vi at takke læge, ph.d. Kirsten Boisen, afdelingslæge, dr.med. Morten Frisch, hivrådgiver Jens Henriksen, antropolog Anders Dahl, kultursociolog Jakob Haff, sekretariatschef Bent Hansen, læge Trine Holm Johannsen, læge, ph.d. Annamaria Giraldi, psykolog Jørgen Bech Jessen, psykolog Pernille Brodtkorb, psykolog Paul Lyngbye, overlæge, dr.med. Poul Jennum, psykoterapeut Ida Hoffmeyer, psykolog Mimi Strange, stud.med. Jesper Bergqvist og uroterapeut Birthe Bonde.

Endelig takkes Hjerteforeningen, hvis generøse støtte gjorde bogens udgivelse mulig.

Christian Graugaard, Bo Møhl & Preben Hertoft
København, vinteren 2005